

Handläggare
Karlsson Daniel

Datum
2015-03-30

Diarienummer
ALN-2015-0096.01

Äldrenämnden

Bostadsförsörjningsplan 2015-2018

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslås besluta

att fastställa bostadsförsörjningsplan 2015-2018 enligt upprättat förslag och

att uppdra till förvaltningen att överlämna planen till stadsbyggnadsförvaltningen som behovsunderlag för kommunens bostadsförsörjning 2015-2018.

Sammanfattning

En bostadsförsörjningsplan utgör en strategi för bostadsförsörjningen i kommunen. Den syftar till att visa på behovet av bostäder, i äldrenämndens fall bostäder för äldre, i framtiden och därigenom ge kommunen ett underlag för planeringen av nya bostäder. Bostadsförsörjningsplanen och kommunens översiktsplan ska gemensamt utgöra underlaget för kommunens planering. Detta innebär att nämnden behöver en väl fungerande strategi för att säkra behovet av särskilda boenden för personer med omfattande vård- och omsorgsbehov, men även medverka till att stimulera att alternativa former, som senior- och trygghetsbostäder utvecklas, för att tillgodose behovet av en trygg och säker boendesituation för äldre. Åtgärder som möjliggör för äldre att bo kvar längre i sitt eget boende behöver också särskilt prioriteras.

Ärendet

Bostadsförsörjningsplanen består av följande delar:

- En beskrivning av bostadssituationen för äldre i Uppsala idag
- En beskrivning av behovsutvecklingen inom särskilt boende 2015-2018 för nämndens målgrupper
- En beskrivning av behovsutvecklingen inom särskilt boende 2015-2035 för nämndens målgrupper
- Nämndens strategier för att minska servicenivån i särskilt boende under perioden 2015-2035

Den behovskartläggning som redovisas i planen visar att nämnden behöver ta ett samlat grepp för att säkra äldres behov av trygga och säkra bostäder inför den dramatiska ökning av antalet personer 80 år och äldre som förväntas i ett 20-årigt perspektiv. Nämnden ska även genom en aktiv planeringsprocess bevaka att nödvändigt antal bostäder i särskilt boende produceras för att tillgodose det samlade behovet i kommunen.

Äldreförvaltningen

Jari Heikkinen
Förvaltningsdirektör

Bostadsförsörjningsplan

för äldre i Uppsala kommun

för utbyggnad och avveckling perioden 2015-2018

för långsiktig planering för perioden fram till 2035

Antagen av äldrenämnden 2015-xx-xx

Innehållsförteckning

Syfte och bakgrund	3
Sammanfattning av behovsutvecklingen i särskilt boende 2015-2018.....	3
Bostadssituationen för äldre i Uppsala i dag (2014).....	4
Nulägesbeskrivning av antalet platser och personer i särskilt boende idag.....	5
Behovsutveckling 2015-2018	5
Behovsutveckling 2015-2018 för personer 80 år och äldre.....	5
Behovsutveckling 2015-2018 för personer 65-79 år	6
Planerad utbyggnad av särskilt boende under 2015-2018	7
Total behovsutveckling i särskilt boende 2015-2018 utifrån två scenarier	8
Behovsutveckling fram till år 2035	9
Ett budgetperspektiv på insatser för nämndens målgrupper	10
Lokaliseringsprinciper för särskilda boenden under perioden.....	10
Strategier för att minska servicegraden under perioden fram till år 2035	11
Hälsöfrämjande och förebyggande insatser	11
Välfärdsteknologi och medicinsk utveckling	11
Kvarboendeåtgärder och tillgänglighetsarbete	12

Syfte och bakgrund

En bostadsförsörjningsplan utgör en strategi för bostadsförsörjningen i kommunen. Den syftar till att visa på behovet av bostäder, i äldrenämndens fall bostäder för äldre, i framtiden och därigenom ge kommunen ett underlag för planeringen av nya bostäder. Bostadsförsörjningsplanen och kommunens översiktsplan ska gemensamt utgöra underlaget för kommunens planering. Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanens syfte är att ge vägledning och stöd i beslut om användningen av mark- och vattenområden samt hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Detta innebär att nämnden behöver en väl fungerande strategi för att säkra behovet av särskilda boenden för personer med omfattande vård- och omsorgsbehov, men även medverka till att stimulera att alternativa former, som senior- och trygghetsbostäder utvecklas, för att tillgodose behovet av en trygg och säker boendesituation för äldre. Åtgärder som möjliggör för äldre att bo kvar längre i sitt eget boende behöver också särskilt prioriteras.

Bostadsförsörjningsplanen består av följande delar:

- En beskrivning av bostadssituationen för äldre i Uppsala idag
- En beskrivning av behovsutvecklingen inom särskilt boende 2015-2018 för nämndens målgrupper
- En beskrivning av behovsutvecklingen inom särskilt boende 2015-2035 för nämndens målgrupper
- Nämndens strategier för att minska servicegraden i särskilt boende under perioden 2015-2035

Den behovskartläggning som redovisas i planen visar att nämnden behöver ta ett samlat grepp för att säkra äldres behov av trygga och säkra bostäder inför den dramatiska ökning av antalet personer 80 år och äldre som förväntas i ett 20-årigt perspektiv. Nämnden ska även genom en aktiv planeringsprocess bevaka att nödvändigt antal bostäder i särskilt boende produceras för att tillgodose det samlade behovet i kommunen.

Sammanfattning av behovsutvecklingen i särskilt boende 2015-2018

År 2014 var andelen personer 80 år och äldre i Uppsala kommun som bodde i särskilt boende 13,4 procent. Kommunen har en ambition att denna andel successivt ska minska till 12 procent fram till år 2018. Under perioden beräknas antalet personer 80 år och äldre öka med mellan 500 och 600 personer. Med dessa antaganden förväntas följande ackumulerade ökning av antalet personer i behov av särskilt boende jämfört med år 2014¹:

---

¹ Detta avser beräknat behov både för åldersgruppen 65-79 år och 80 år och äldre. En mer utförlig beskrivning av behovet och andra faktorer som kan påverka behovsutvecklingen finns i avsnitt "Total behovsutveckling i särskilt boende 2015-2018 utifrån två scenarier".

2015: 40 personer
2016: 31 personer
2017: 23 personer
2018: 18 personer

Bostadssituationen för äldre i Uppsala i dag (2014)

Åldersgrupp	Ordinärt boende, antal personer och (%)	Särskilt boende, antal personer och (%)
65+	32 525 (ca 96)	1 378 (ca 4)
80+	7 085 (86,6)	1 096 (13,4)

Idag bor således 1 378 personer (ca 4 %) av samtliga 33 903 personer över 65 år i Uppsala kommun i särskilt boende. Mer än 95 procent bor i ordinärt boende. År 2014 bodde 8 181 personer över 80 år i Uppsala kommun. Av dessa bodde 1 096 personer (13,4 %) i särskilt boende. Antalet personer 65-79 år som bodde i särskilt boende 2014 var 282 personer. Av det totala antalet personer över 65 år som bodde på särskilt boende (1 378 personer) var 966 kvinnor och 412 män.

Av de totalt 33 903 personerna över 65 år i kommunen var 18 675 kvinnor och 15 227 män. Andelen personer över 65 år som bodde på särskilt boende (den s.k. servicegraden) var därmed 5,2 procent för kvinnor och 2,7 procent för män.

I november 2012 infördes en valmöjlighet för den enskilde inom särskilt boende, bland de boenden som nämnden upphandlat enligt lagen om offentlig upphandling, (LOU). I oktober 2013 fattade även nämnden beslut om införande av lagen om valfrihetssystem (LOV) inom särskilt boende. I samband med detta antogs även ett förfrågningsunderlag för drift av särskilt boende i kommunen. Detta innebär att den utförare som vill driva särskilt boende ansöker hos kommunen om att bli godkänd som utförare. Därmed görs alltså ingen upphandling av särskilt boende utan ersättningen inom LOV är densamma för samtliga utförare. Den totala dygnsersättningen per plats i särskilda boenden enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) är under år 2015 1 878 kr för omvårdnad och 1 983 kr för demens. De boenden som tidigare upphandlats enligt LOU kan fortsätta att bedriva sin verksamhet enligt ingångna avtal.

Större möjlighet att välja boende förväntas leda till att flera personer tackar nej till det erbjudande man får, vilket påverkar den totala boendekedjan. Exempelvis så ökar sannolikheten för att platser står tomma på boenden som upplevs som mindre attraktiva. En viss överkapacitet av platser kan därför vara nödvändigt för att den enskilde i praktiken ska kunna ha möjlighet att välja sitt boende.

Nulägesbeskrivning av antalet platser och personer i särskilt boende idag

Den 31 december 2014 fanns 1 464 boendeplatser (lägenheter) i särskilt boende i kommunen (varav 831 inom omvårdnad och 633 inom demens). Antalet personer som bodde på särskilt boende var under 2014, räknat i månadsgenomsnitt, 1 378 personer.

Nämnden redovisar varje kvartal statistik över antalet beslut som ej verkställts inom tre månader. Under de tre senaste åren har de ej verkställda besluten inom särskilt boende fördelats enligt följande per sista december varje år:

Antal beslut som ej verkställts inom tre månader per 31/12			
	2012	2013	2014
Demens	5	19	44
Omvårdnad	4	4	3

Av tabellen kan utläsas att antalet ej verkställda beslut inom omvårdnad legat på en förhållandevis låg och konstant nivå under perioden.

För demens kan däremot en accelererad ökning utläsas mellan år 2012 och 2014. Medan resursbrist, i form av brist på ledig bostad, inte angivits som skäl till något av de ej verkställda besluten per sista december 2012 eller 2013, har det angivits som skäl i 29 fall i rapporteringen per sista december 2014. I 15 fall per sista december 2014 uppges som orsak att den enskilde tackat nej till erbjudandet.

Behovsutveckling 2015-2018

Behovsutveckling 2015-2018 för personer 80 år och äldre

Vid beräkning av framtida behov av olika boendeformer är begrepp som servicegrad och planeringsnyckel centrala. Servicegrad svarar mot i vilken utsträckning en viss ålderskategori beräknas ha behov av en viss insats i framtiden medan planeringsnyckel är den procentsats som används för att beräkna tillkommande behov. År 2014 var servicegraden för personer 80 år och äldre 13,4 procent. Nämndens anser det motiverat att under de närmast kommande åren successivt räkna ner denna procentsats. I det kortare planeringsperspektivet har planeringsnyckeln successivt räknats ner för att år 2018 hamna på 12 procent. De faktorer som beräknas stödja denna utveckling är framförallt:

- Ett generellt förbättrat hälsotillstånd hos de äldre
- En successiv ökning av nämndens öppna/förebyggande insatser
- Tillkomsten av nya och bättre bostäder
- Förbättrad tillgänglighet i befintligt bostadsbestånd
- Utveckling mot en alltmer avancerad hemvård
- Forskning och medicinsk/teknisk utveckling

I tabellen nedan redovisas befolkningsprognos och beräknat antal personer 80 år och äldre i behov av särskilt boende under perioden 2015-2018. Planeringsnyckeln utgår från den resultatindikator för servicegrad för personer över 80 år som anges i IVE 2015-2018. Utifrån detta antagande minskar servicegraden successivt för att år 2018 uppgå till 12 procent. I tabellen redovisas även behovet utifrån antagandet att servicegraden förblir konstant jämfört med år 2014.

År	Befolknings- utveckling 80-w ²	Servicegrad % (personer 80-w)	Behov av vårdboende (personer 80-w) ³	Jmf oförändrad servicegrad (13,4 %) ⁴
2014	8 181	13,4	1 096	1 096
2015	8 341	13,5	1 126	1 118
2016	8 526	13	1 108	1 151
2017	8 735	12,5	1 092	1 179
2018	8 995	12	1 079	1 214

Av tabellen framgår att antalet personer 80 år och äldre i behov av särskilt boende i kommunen förhåller sig relativt konstant under perioden under förutsättning att förväntad servicegrad uppnås. Utifrån detta antagande minskar behovet med 17 boendeplatser under perioden. Vid oförändrad servicegrad jämfört med 2014 uppstår i stället ett ökat behov om 118 platser i särskilt boende år 2018 jämfört med år 2014.

Behovsutveckling 2015-2018 för personer 65-79 år

År	Befolknings- utveckling 65-79 år ⁵	Servicegrad % (personer 65-79)	Behov av vårdboende (personer 65-79) ⁶
2014	25 167	1,1 %	282
2015	26 584	1,1 %	292
2016	27 328	1,1 %	301
2017	28 132	1,1 %	309
2018	28 805	1,1 %	317

² Kommunprognos 2014. För 2014 årsgenomsnitt och faktiskt utfall, för kommande år prognos per sista december varje år.

³ För 2014 faktiskt utfall månadsgenomsnitt, för kommande år prognos enligt servicegrad.

⁴ För 2014 faktiskt utfall månadsgenomsnitt, för kommande år prognos enligt servicegrad.

⁵ Kommunprognos 2014. För 2014 årsgenomsnitt och faktiskt utfall, för kommande år prognos per sista december varje år.

⁶ För 2014 faktiskt utfall månadsgenomsnitt, för kommande år prognos enligt servicegrad.

I tabellen ovan har en beskrivning gjorts av antalet personer 65-79 år i särskilt boende under perioden. Med en oförändrad servicegrad skulle ett behov om 35 nya boendeplatser uppstå 2018 jämfört med 2014.

Planerad utbyggnad av särskilt boende under 2015-2018

I det kortare perspektivet fram till år 2016 planeras för tillkomst av 144 boendeplatser i särskilt boende i kommunen. I tabellen nedan redovisas förändringen av platser i särskilt boende under perioden fram till år 2018 där ansökan enligt LOV har inkommit. Under andra kvartalet 2015 beräknas 18 nya platser inom omvårdnad samt 54 nya platser inom demens att tillkomma genom ett nytt boende i Gottsunda drivet av Frösunda. I januari 2016 öppnar Vardaga ett nytt boende vid Kungsängen med samma fördelning av platser omvårdnad/demens. Någon ombyggnad av redan befintliga platser eller avveckling av platser är i dagsläget inte planerad under perioden.

År	Tillkommande platser	Avvecklade platser
2015	72 18 omvårdnad, 54 demens	0
2016	72 18 omvårdnad, 54 demens	0
2017	-	-
2018	-	-

Förutom denna utbyggnad av platser ligger i den kommunala planeringen ett tillskott om 54 platser under andra halvåret 2016 i Östra Sala backe genom Svenska Vårdfastigheter. Stor osäkerhet råder dock om och när detta boende kommer att tas i drift. För perioden 2017-2018 är antalet tillkommande platser svårare att beräkna, då inga ansökningar enligt LOV ännu lämnats in för denna tidsperiod

Intresse har också anmälts från Aleris om ett boende invid Mikaelkyrkan om 72 platser samt från Attendo för ett boende i Kvarngärdet. Det har även presenterats tankar från Vardaga/Ambea, som har anmält önskemål till kommunen om att få använda tomt reserverad i Flogsta för särskilt boende. För alla dessa boenden finns dock inget beslut om och när dessa boenden ska vara på plats.

Total behovsutveckling i särskilt boende 2015-2018 utifrån två scenarier

Enligt huvudscenariot som utgår från en successivt minskande servicegrad för personer över 80 år ner till 12 procent fram till år 2018, samt en oförändrad servicegrad för personer 65-79 år, uppstår följande ackumulerade behov av nya platser jämfört med år 2014:

2015: 40 personer
2016: 31 personer
2017: 23 personer
2018: 18 personer

Enligt detta scenario ökar antalet personer i behov av särskilt boende endast med 18 personer fram till år 2018. Under 2015-2016 tillkommer samtidigt 144 platser. Detta innebär en kraftig ökning av antalet platser i förhållande till det prognostiserade antalet personer i behov av särskilt boende. Huvuddelen av utbyggnaden görs inom demens vilket främst har sin förklaring i den stora ökningen av antalet ej verkställda beslut inom denna insatsform under de senaste åren. Utbyggnaden bör kunna skapa möjligheter att kraftigt minska antalet ej verkställda beslut inom demens eftersom flertalet av dessa orsakats av bristande tillgång till platser. Mot bakgrund av detta är bedömningen att något behov av ytterligare boendeplatser inte föreligger under åren 2017-2018.

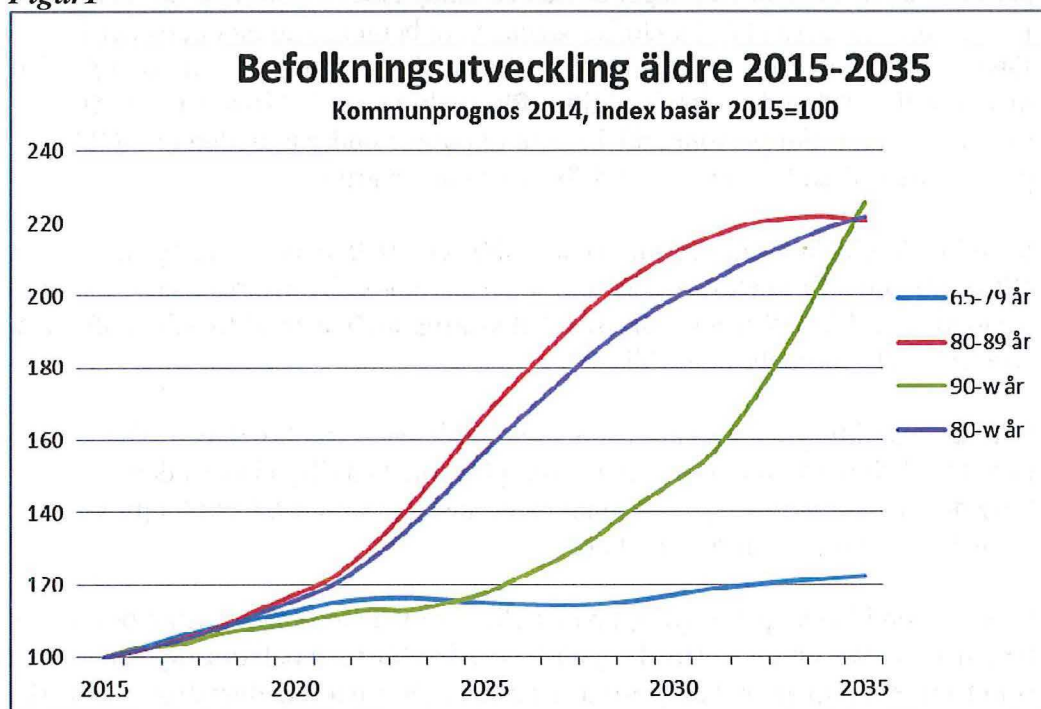
Enligt ett alternativt scenario med oförändrad servicegrad både för personer 65-79 år och över 80 år blir det ackumulerade behovet följande:

2015: 32 personer
2016: 74 personer
2017: 110 personer
2018: 153 personer

Med den utbyggnad av totalt 144 platser som redovisas ovan bedöms större delen av den demografiska utvecklingen under åren 2015-2018 kunna mötas även vid en oförändrad servicegrad jämfört med 2014. Mot bakgrund av den kraftiga ökningen av beslut om demensboende som inte kunnat verkställas inom tre månader behövs, enligt detta scenario, ett tillskott av platser motsvarande ytterligare ett särskilt boende under åren 2017-2018.

Behovsutveckling fram till år 2035

Figur1

Befolkningstillväxt av äldre i förhållande till år 2015

Av diagrammet framgår bland annat en viss ökning av antalet personer 65-79 år fram till ca 2020. Bilden illustrerar även hur andelen personer 80 år och äldre mer än fördubblas under åren 2015 till 2030. Från omkring år 2025 kan en kraftig ökning av antalet personer 90 år och äldre utläsas.

År	Befolknings- utveckling 65-79 år	Befolknings- utveckling 80-w	Servicegrad % (personer 80-w)	Behov av vårdboende (personer 80-w)
2014	25 614	8 181	13,4	1 096
2015	26 584	8 341	13,5	1 126
2016	27 328	8 526	13	1 108
2017	28 132	8 735	12,5	1 092
2018	28 805	8 995	12	1 079
2019	29 416	9 329	12	1 119
2020	29 937	9 641	12	1 157
2025	30 547	13 053	12	1 566
2030	31 109	16 597	12	1 992
2035	32 504	18 481	12	2 218

Ett budgetperspektiv på insatser för nämndens målgrupper

Behovet av platser inom särskilt boende för personer 80 år och äldre under perioden 2015-2035 är framtaget utifrån ett antagande om oförändrad servicegrad jämfört med år 2018 (12 %). Utifrån denna nivå beräknas antalet personer i särskilt boende inom denna åldersgrupp öka med 100 procent till år 2035 jämfört med år 2014. Nämndens totala utgifter för särskilt boende 2014 var ca 900 miljoner kronor. För personer 65-79 år är ökningen under perioden drygt 22 procent vid oförändrad servicegrad för denna åldersgrupp.

Särskilt påtaglig är ökningen mellan år 2020 och 2030 då fyrtiotalistgenerationen i allt högre grad blir i behov av mer omfattande vård- och omsorgsinsatser. Antalet personer över 90 år förväntas öka mycket kraftigt mellan år 2025 och 2035, med accelererande vårdbehov till följd.

I nämndens riktlinjer anges att insats i särskilt boende kan bli aktuell då den enskildes behov av vård, omsorg och trygghet inte kan tillgodoses i den egna bostaden. I riktlinjerna anges även att andra insatser som regel bör ha prövats innan beslut om särskilt boende fattas.

Utvecklingen i landet pekar tydligt på att allt fler av de mest sjuka äldre bor kvar i hemmet. Detta i sin tur för med sig att kostnaden för vård och omsorg för personer som har mer hjälp än omkring 3-4 timmar hemtjänst per dag överstiger kostnaden för motsvarande vård- och omsorgsinsatser i särskilt boende. Äldrenämnden behöver därför sträva efter att undvika en utveckling där personer med mycket omfattande hjälpbehov bor kvar i det egna hemmet om man ska klara sitt uppdrag inom ramen för sina ekonomiska resurser.

Sammantaget innebär den demografiska utvecklingen under de närmaste 20 åren en stor utmaning för äldrenämnden att klara sitt samhällsuppdrag inom de ekonomiska ramarna. För att detta ska kunna uppnås behöver framför allt de förebyggande och hälsofrämjande insatserna utvecklas för att behovet av insatser inom hemvård och särskilt boende ska kunna skjutas längre upp i åldrarna.

Lokaliseringsprinciper för särskilda boenden under perioden

Att utbyggnaden av boendeplatser inom särskilt boende sker inom ramen för LOV innebär att kommunen inte aktivt styr var i kommunen boenden etableras. Det är dock viktigt att nämnden tidigt i planeringsprocesser säkerställer att mark reserveras i attraktiva lägen för att nämndens ansvar för bostadsförsörjningen ska kunna uppfyllas i ett längre perspektiv. Detta gäller särskilt i större utbyggnadsområden där möjligheterna till markreservation är jämförelsevis goda.

Genom att analysera befolkningsprognoser och befintligt antal platser i särskilt boende för äldre på stadsdelsnivå, kan en bild ges av hur förutsättningarna för etablering av nya boenden ser ut i olika områden. Det är dock inte möjligt att ge en exakt bild, då långt ifrån alla äldre som flyttar in på särskilt boende gör det till ett boende i samma stadsdel som där man bodde tidigare.

Strategier för att minska servicegraden under perioden fram till år 2035

Hälsofrämjande och förebyggande insatser

Som nämnts tidigare innebär den demografiska utvecklingen under de närmaste 20 åren en stor utmaning för äldrenämnden att klara sitt samhällsuppdrag inom de ekonomiska ramarna. För att detta ska kunna uppnås behöver framför allt de förebyggande och hälsofrämjande insatserna utvecklas för att behovet av insatser inom hemvård och särskilt boende ska kunna skjutas längre upp i åldrarna.

En successiv omfördelning av nämndens resurser till förebyggande insatser behöver därför ske framöver. Uppsökande verksamhet, stöd till ideella föreningar, träffpunkter och seniorrestauranger är exempel på nämndens utbud av sådana öppna förebyggande insatser. Ett kontinuerligt arbete för att förebygga och minska förekomsten av fallolyckor behöver prioriteras. Läkemedelsanvändningen behöver kontrolleras mera och särskilda handlingsrutiner för riskgrupper identifieras, så att insatserna kan styras dit de bäst behövs.

Kommunens hälsofrämjande inriktning ska även innefatta insatser för en god psykisk hälsa. Ett av målen med detta är att minska fördomar och öka kunskapen om att psykisk ohälsa förekommer i alla åldrar. Psykisk ohälsa behöver även likställas med somatisk ohälsa som ett led i att stärka äldres välbefinnande och i förlängningen rädda liv.

Anhöriga står för en stor del av hjälpen till de som är mest sjuka. Det faktum att relativt många äldre flyttar in på särskilt boende utan att dessförinnan haft hemtjänst tyder på detta. Anhöriga som vårdar sina närmaste behöver därför erbjudas ett så gott stöd så att deras tillvaro inte rasar samman.

Välfärdsteknologi och medicinsk utveckling

Sveriges befolkning har idag en ökande medellivslängd och inom forskningen har ett starkt samband kunnat konstateras mellan ökad medellivslängd och förekomst av demenssjukdom i befolkningen. Det framtida behovet av omvårdnad av personer med demenssjukdom kommer därför till stor del hänga samman med möjligheterna att förebygga och diagnostisera sjukdomen, samt att få fram effektiva läkemedel. När sådana är tillgängliga kommer sannolikt dramatiska förändringar ske vad gäller behovet av boendeformer för personer med demens. Forskning pågår i dag både i Sverige och internationellt för att hitta tidig diagnostik och effektiva behandlingsmetoder. På senare tid har även större fokus inom forskningen kommit att riktas mot förebyggande åtgärder och livsstilsfaktorer som kost och motion.

Redan idag utgör olika typer av välfärdsteknologi en viktig resurs som hjälpmedel och/eller som en länk till omvärlden. En god samverkan mellan kommun, universitet och näringsliv är en förutsättning för att utveckla olika typer av välfärdsteknologi som kan bidra till såväl ökad trygghet som större självständighet

för den enskilde. Exempel på detta är olika typer av kognitiva hjälpmedel, tekniska hjälpmedel och tekniska larmfunktioner. Användningen av dessa teknologiska hjälpmedel ska utgå från den enskildes behov och vilja och utformas med stor hänsyn till den enskildes personliga integritet.

Kvarboendeåtgärder och tillgänglighetsarbete

Äldrenämndens strategiska arbete för ökad trygghet och tillgänglighet i boendemiljöer innebär bl.a. att nämnden samverkar med andra berörda kommunala nämnder och bostadsföretag. Tillgänglighetsskapande åtgärder som underlättar för äldre personer att kunna bo kvar i sin hemmiljö i befintligt bostadsbestånd ska prioriteras.

På sikt kommer även det allmänna bostadsbeståndet i kommunen alltmer bestå av bostäder med god tillgänglighet, vilket successivt möjliggör att en allt större andel personer får sina behov tillgodosedda i ordinärt boende. Den kontinuerliga nyproduktionen av bostäder kan därför sägas öka möjligheterna för äldre att bo kvar längre hemma.

År 2014 var andelen personer i Uppsala kommun över 65 år 16 procent av den totala befolkningen i kommunen. Andelen äldre är i flera fall som högst i stadsdelar där bostadsbeståndet domineras av flerbostadsbebyggelse från 1940-1960-talen som Tuna backar, Sala backe, Svartbäcken och Eriksberg. I dessa områden bidrar ofta avsaknad av hiss, höga trösklar, tunga ytterdörrar m.m. till en bristande fysisk tillgänglighet och risk för försämring av den boendes fysiska och psykiska hälsa.

Tillgänglighetsinventeringar kan vara ett sätt att identifiera behov av åtgärder för att säkerställa äldres möjligheter att bo kvar hemma. En sådan inventering kommer att genomföras under 2015 inom Uppsalahems bostadsbestånd i Eriksberg.

För målgruppen personer 65 år och äldre är även utveckling och utbyggnad av särskilt anpassade boendeformer, som seniorbostäder och trygghetsbostäder, av avgörande betydelse för att kunna erbjuda trygga och säkra boendeförhållanden.

Seniorbostäder är bostäder särskilt anpassade för äldre vad gäller t. ex. framkomlighet, utrymme för rollator/hjälpmedel samt väl planerade och rymliga hygienutrymmen. Hiss finns från markplan och i vissa fastigheter finns tillgång till gemensamma lokaler och servicefunktioner. Bostäderna finns i ordinarie bostadsbestånd och ligger således utanför äldrenämndens direkta påverkansmöjligheter. Lägsta åldersgräns för inflyttning är i normalfallet 55 år.

Trygghetsbostäder är bostäder för personer över 70 år som känner sig otrygga i den ordinära bostaden. Trygghetsbostaden ska uppfylla höga krav på tillgänglighet, tillgång till gemensamhetslokaler, servicevärd/värdinna samt teknik som möjliggör användande av trygghetslarm. Äldrenämnden har antagit riktlinjer för trygghetsbostäder som innebär att subvention efter prövning kan utgå för gemensamhetslokaler och värd/värdinna.